

Отъ датата на грамотата е запазено само указанието: **мѣа**
април[иѣ] ³⁴⁾. Приема се, че тази дата отговаря на м. априлъ
1230 г. ³⁵⁾. Съ огледъ на това би трѣбвало да се допустне, че
Иванъ Асѣнь II е посетилъ Св. Гора веднага следъ Кло-
котнишката битка, още презъ м. априлъ 1230 г. Занимливо
сведение за това посещение на българския владѣтель е за-
пазено въ така названата „Сводна грамота на Зографъ“, по-
зната въ славянски първообразъ и гръцки преводъ ³⁶⁾. Въпрѣки

³⁴⁾ Вж. Ласкарисъ, п. с., с. 5; ср. сс. 17/8; Гошевъ, п. с., с. 71; Ивановъ, п. с., с. 577.

³⁵⁾ Вж. Ласкарисъ, п. с., с. 29 сл.; Ивановъ, п. с., с. 576; Златарски, п. с., с. 348; само проф. прот. Гошевъ, п. с., с. 90, съоб-
разно съ общитѣ свои тълкувания, отнася грамотата къмъ 1236 г.

³⁶⁾ Грамотата въ славянски първообразъ е издадена още отъ В. Априловъ, Болгарскія грамоты (Одеса 1845), с. 1 сл. (вж. В. Априловъ, Събрани съчинения, подъ редакцията на проф. М. Ариадновъ, София 1940, с. 207 сл.); преиздадена у Й. Ивановъ, п. с., с. 537 сл. Гръцкиятъ преводъ е издаденъ отъ Н. Gelzer, Sechs Urkunden des Georgsklosters Zografu (= BZ, XII, 1903), pp. 523—529. Последното издание на двата текста е да-
дено отъ А. Соловјевъ — Вл. Мошин, Гръке повеле српских владара (Београд 1936), сс. 352—373; сс. 356, 357 посочвания за другитѣ досегашни издания. Още за Априлова, п. с., сс. 214, 219 съществуваша нѣкои съм-
нения въ свръзка съ тази грамота, особено нейната хронология; той смѣта,
че „если позволено сомнѣваться въ подлинности сей летописи и грамоты царя
Асѣна, то они могли бытъ написаны не позже XVIII столѣтія; ибо отъ нихъ
упоминаеть въ своемъ путешествіи по святымъ мѣстамъ съ 1723 до 1741
год. Василіи Барскій, Плаки Албомъ (СПб 1819 года)“. Проф. Й. Ивановъ,
п. с., с. 537 сл., опредѣля този паметникъ като „компиляция отъ предания и
извадки отъ грамоти, засѣгащи миналото на Зографъ, отъ неговото осно-
вание та до идването на турцитѣ“, писана презъ XVI в. Нѣмскиятъ византо-
логъ Gelzer, ib., p. 505 sqq., смѣта документа като „Machwerk“, преведенъ
„въроятно вѣрно“ (wahrscheinlich treu) отъ славянски на „недобъръ гръцки
езикъ“ (Stümpfergriechisch). Той изказа мнение, че това е „die Predigt eines
Erzbischofs von Ochrid über die Wundertaten des hl. Grossblutzeugen Georgios
des Zographos und über die herrlichen Schenkungen und Widmungen
der frömmsten und christusliebenden Kaiser und Caren“. — Прегледъ на по-
старитѣ издания, на изказанитѣ преценки за паметника е далъ А. П. Стои-
ловъ, Своденъ хрисовулъ за историята на Зографския манастиръ (въ:
Сборникъ въ честь на В. Н. Златарски, София 1925, сс. 447—457); споредъ
него, това е компиляция, съставена „не по-рано отъ XVII в. и не по-късно
отъ началото на XVIII в.“ (п. с., с. 452); п. с., сс. 452—456, текстътъ.
Това датиране общо е възприето и отъ Соловјевъ—Мошин, п. с., сс.
356—357. — Легендата за създаването на Зографъ е намѣрила мѣсто и у
Спиридона; вж. Исторія во кратцѣ о болгарскомъ народѣ словенскомъ сочи-